

Nr 58

Av herr **Hansson** i Skegrie m. fl., om tillsättande av en riksdagens pressombudsman.

(Lika lydande med motion nr 40 i Första kammaren)

Vår parlamentariska demokrati innebär, att makten är koncentrerad hos folkrepresentationen. Regeringen är som vårt högsta exekutiva och administrativa organ helt beroende av de beslut, som riksdagen fattar. Riksdagens centrala och dominerande ställning kommer med all säkerhet att befästas ytterligare genom den nya författning, som nu är under utarbetande.

Det är självfallet angeläget, att allmänheten får information om riksdagsarbetet, som kan sägas svara mot dettas betydelse. Det får härvid konstateras, att pressen, radion och televisionen lämnar kontinuerliga och ofta tämligen utförliga referat från debatterna i riksdagens kamrar. I viss men mindre utsträckning gäller detta även beträffande motions- och utskottsarbetet. Det är emellertid uppenbart, att informationerna om riksdagen och riksdagsarbetet är alltför knapphändiga i jämförelse med vad som gäller i fråga om regeringsarbetet. Det kan i och för sig vara naturligt, att regeringsarbetet i sina detaljer ofta kan bedömas ha större nyhetsvärde än riksdagens härför grundläggande arbete med lagstiftning, bevillning, medelsanvisning och kontroll. Den slutsatsen är dock ofrånkomlig, att riksdagsarbetet i jämförelse med regeringsarbetet inte kommer till allmänhetens kännedom på ett sätt, som svarar mot dess betydelse för styrelsen av vårt samhälle. Framför allt gäller bristerna i informationerna om utskottsarbetet, som måste sägas vara det i realiteten väsentligaste ledet i riksdagsarbetet.

Informationerna från riksdagsarbetet är i huvudsak baserade på den verksamhet, som pressen, radion och televisionen etablerat inom riksdagshuset. I viss utsträckning bedriver dock riksdagen en utåtriktad informationsverksamhet på eget initiativ. Det egentliga riksdagstrycket har givetvis en grundläggande betydelse men kan knappast ha sin uppgift riktad på den stora allmänheten. Riksdagsdebatterna, de s. k. snabbprotokollen, liksom riksdagens årsböcker bör dock även i sistnämnda avseende anses vara av vikt. Men framför allt är det av betydelse att riksdagen på olika sätt söker underlätta pressens, radions och televisionens riksdagsreportage,

vilket bl. a. sker genom att kammar- och utskottskanslier ställer nyhetsmaterial till förfogande för främst den i riksdagshuset stationerade TT-redaktionen.

Vid en jämförelse med regeringsarbetet är att notera, att inom regeringskansliet finns sedan några år en pressombudsmannabefattning. Något motsvarande har ännu inte inrättats för riksdagens vidkommande. Naturligtvis kan inte avsaknaden av pressombudsman eller pressekreterare ens tillnärmelsevis förklara riksdagens underläge i informationshänseende. Bristen på jämvikt i detta avseende mellan de båda statsmakterna framträdde ju kraftigt även innan regeringen inrättat den särskilda pressombudsmannabefattningen i sitt kansli. Men självklart skulle en pressombudsmannabefattning i riksdagen kunna medverka till en väsentlig effektivisering av informationsverksamheten från riksdagen. Naturligtvis måste man även för framtiden basera informationerna från riksdagen till allmänheten i huvudsak på pressens, radions och televisionens verksamhet. En riksdagens pressombudsman bör i väsentlig utsträckning kunna underlätta detta arbete.

Ett sådant riksdagens informationsorgan, som vi här diskuterar, bör kunna medverka till att allmänheten får förbättrade informationer från det parlamentariska arbetet i samtliga dess olika led. Men framför allt bör det kunna bli av stor betydelse för informationerna från utskottsarbetet. Såsom framhållits gäller bristerna i nuvarande informationer särskilt detta led. Detta får delvis anses hänga samman med att protokoll och övriga handlingar från utskottssammanträdena, som äger rum inom stängda dörar, är underkastade bl. a. sekretesslagens bestämmelser och med kravet på att den för utskottet nödvändiga arbetsron inte bör störas genom att diskussioner i utskottet bringas till allmän kännedom innan utskottet hunnit fatta en slutgiltig ståndpunkt. I många fall inträffar det, att uppgifter om ett utskotts behandling sipprar ut i förväg. Flera utskott har i ärenden, som anses ha stort nyhetsvärde, sökt hindra skadlig ryktesspridning genom att på så tidigt stadium som möjligt lämna kommunikéer till informationsmedia. Några mera enhetliga regler härför finns emellertid inte. En riksdagens pressombudsman bör ha goda möjligheter att i samarbete med utskottens presidier och kanslier och vid härför tjänliga tidpunkter ställa ett objektivt och korrekt nyhetsmaterial till förfogande för massmedia. En väsentlig uppgift bör vara att underlätta för enskilda press- och radio-reportrar att få kontakt med särskilda riksdagsledamöter, vilket givetvis bör gälla inte endast beredningsarbetet i utskotten utan även förslags- och beslutsplanen liksom interpellations- och frågeverksamheten.

Många förslag från regeringen, som när de föreläggs riksdagen presenteras som stora politiska nyheter, har tidigare varit föremål för riksdagens uppmärksamhet i anledning av motioner eller interpellationer men då kanske inte tilldragit sig större intresse i informationsverksamheten från riksdagen. För en riksdagens pressombudsman borde det vara en lämplig

uppgift att komplettera informationerna kring en sådan proposition med material från frågans tidigare riksdagsbehandling.

För riksdagsarbetet har studieresor för riksdagsledamöter, anordnade i utskotts regi eller på annat sätt, blivit av allt större betydelse. Riksdagens pressombudsman bör kunna medverka till att även detta led i riksdagsarbetet och de nyhetsvärden, som studieresorna kan representera, på ett objektivt sätt bringas till allmänhetens kännedom.

En annan angelägen uppgift för en riksdagens pressombudsman bör vara att vid studiebesök i riksdagen av t. ex. skolor och organisationer svara för lämpliga informationer och upplysningar om riksdagens verksamhet liksom att medverka till att sådana studiebesök får så smidig organisation som möjligt.

Organisatoriskt torde en riksdagens pressombudsmannabefattning böra inordnas under riksdagens förvaltningskontor, gärna i nära anslutning till den för riksdagsledamöterna interna upplysningstjänsten. Den prövning och utredning, som bör föregå ett avgörande i frågan, bör då lämpligen också anförtros åt förvaltningskontoret.

Med stöd av vad sålunda anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta uppdraga åt riksdagens förvaltningskontor att skyndsamt pröva frågan om tillsättande av en riksdagens pressombudsman i enlighet med vad i motionen har anförts.

Stockholm den 13 januari 1967

Nils G. Hansson (cp)

i Skegrie

Erik Adamsson (s)

Rolf Eliasson (h)

Eric Nelander (fp)

i Moholm